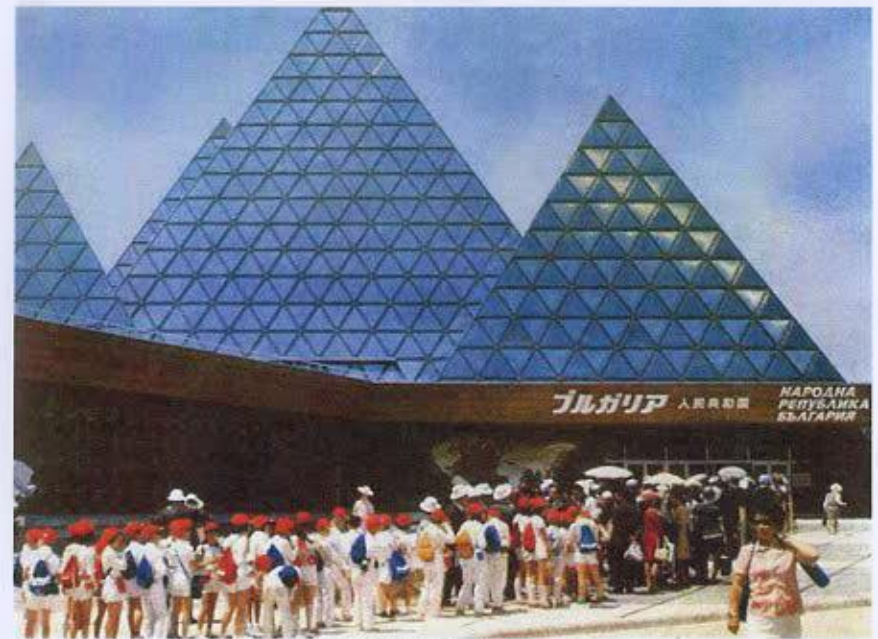

Експо'70 – Осака, Япония

Българският павилион – "Родни Балкани"

Автор: Христо Чамов
Оформител: Християн Чамов

гр. София, 2020 година

Петдесет години от провеждането на световно изложение Експо 70 – Осака, Япония

Изложението бе открито на 15 март, 1970 г. и закрито на 13 септември 1970 година. Първото световно изложение се е състояло в Лондон през 1851 година. Експо'70 е 21-то по ред. Темата на изложението премина под девиза: „Прогрес и хармония за човечеството“. Емблемата представляваше 5 – листов черешов цвят, в който листата символизират петте континента в света, а цвета – Япония.

Изложението беше разположено върху площ от 3 300 000 кв. Метра, 10 мили североизточно от Осака, 360 мили югоизточно от Токио, на главния японски остров Хонсю. Населението на Осака, вторият по големина град в Япония тогава наброяваше 3,100,00 жители.

В Експо'70 участваха 77 страни, 10 територии, провинции, щати и градове и 4 международни организации. На разположение за посетителите имаше 112 павилиона. В Експо'70 се вложиха 3 300 000 000 долара, което превишава три пъти разходите за Експо'67.

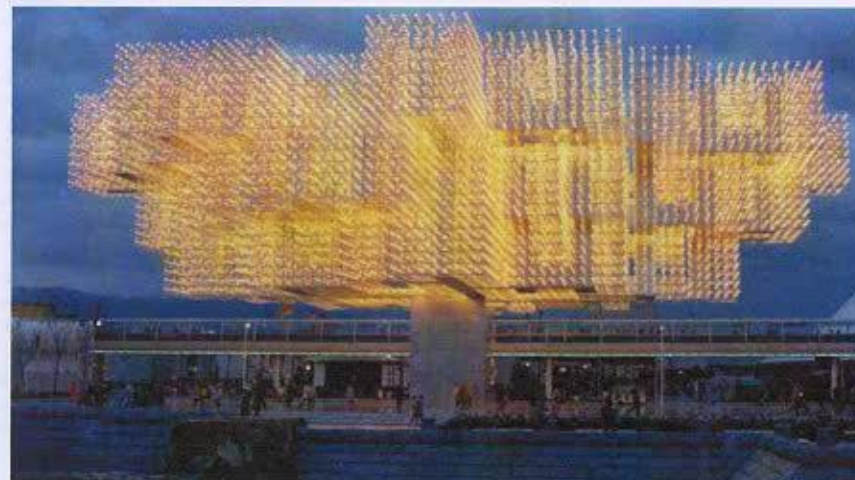
Охраната на изложението се осигуряваше от 1300 полицаи и 2000 служители от гвардията за сигурност. Информационното обслужване се осъществяваше от около 200 информаторки, 1500 от които бяха в павилионите, 200 преводачи, 250 мис-експо и 55 ескорт.

Най-висок беше павилионът на Съветския съюз – 339 фута равен на 106 метра, а най-голям японският Национален павилион – 37 791 кв. метра. Най-скъп бе японският национален павилион – 7 400 000 йени. Изложението беше посетено от 50 млн. японско население или около 1 милион чужденци.

На терена на изложението бяха отворени около 210 ресторанта, включително 30 в националните павилиони, които обслужваха около 300 000 дневно. Особен интерес представляваше „подводният ресторант“, който е първата стъпка към осъществяване на идеята за подводен град.

Официалното време на Експо'70 отмерваше атомен часовник поставен в капсула, поддържана на три пилони на 20 метра височина, в изменение в плюс-минус една секунда за над 1000 години. Контролираше 110 часовника на територията.

Транспортът се осъществяваше с еднорелсова железница – първият в Япония автоматично – управляван влак. Построена беше въздушна линия с 22 вагона, със сферична форма, които се завъртват на 360 градуса по време на движението. На разположението бяха и така наречени „фемилни кар“ всяка с капацитет от 5 човека плюс водача. На разположение на посетителите бяха движещи се тротоари в тунели с климатична инсталация.

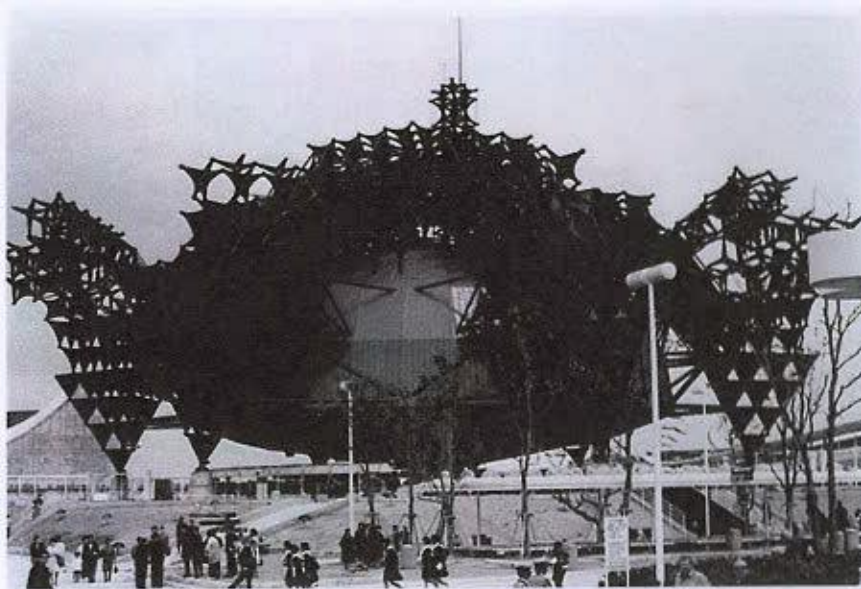
Швейцарският павилион на Експо 70 – Осака, Япония

Експо'70 се оказа нова крачка напред по пътя на прогрес и хармонията на човечеството в сравнение с Експо'67 – Канада в архитектурно, естетично качество. Почти всички участници се бяха постарали да покажат по най-достъпен начин духа на своя народ, да внушат определени идеи чрез научните си и технически достижения чрез начина, по който бяха оформили павилионите си. Изразните средства бяха разнообразни, но най-много се налагаше киното. Сполучливо бяха използвали като силно въздействащи изразни средства звукозаписи, светлини и музикални ефекти. Експо'70 нямаше търговски характер. Известно е, че целта на всяко световно изложение е да покаже степента на развитие на човешката цивилизация без строго да се конкретизира в дадена област, тъй като се държи сметка за масовия характер на посетителите.

Участващи страни бяха: СССР, България, бивша Чехословакия, Англия, Ирландия, Швеция, Норвегия, Финландия, Дания, Исландия, Холандия, ГФР (тогава) и град Мюнхен, Белгия, Франция, Португалия, Италия, Швейцария, Монако, Гърция, Малта и Ватикана, Северна Америка, почти всички държави от Латинска Америка, редица държави от Африка. Голямо участие имаха Кувейт, Абу Даби, Иран, Пакистан, Афганистан, Индия, Южна Корея и др.

При проектирането на Българската палата бяха залегнали следните ръководни идеи:

- Мотото на Експо'70 – „Прогрес и хармония за човечеството“ най-пълно да се изрази чрез проследяване на върховни моменти от развитието и достиженията на нашия народ в неговото многовековно съществуване; в разкриване на богатството и своеобразието на неговата култура; в показване на стремежа му да изгради един нов и по-справедлив свят; в усилията му за усъвършенстване и хармонично развитие на човешката личност.
- Използваните изразни средства, които по свой непосредствен и най-разбираем начин биха помогнали на чужденецът да възприеме характера на българския народ.

Toshiba-IHI Pavilion, Osaka Expo'70

Българското участие в Експо 70

С леките алуминиеви и стъклени стени, българският павилион наподобяваше сгушени един в друг, устремени към синевата на небето, планински върхове. Този символичен образ на Балкана най-пълно се покрива с представата за България и всички гости можеха да прочетат на една от високите пирамиди – „Народна Република България“.

За мнозина от тях това име не говореше нищо. Но светлата и устремена форма на нашата палата ги привлече за една пълна с неизвестности среща. При приближаването на посетителите към павилиона, въздействието върху тях беше:

- На незастроена площ те тръгнаха по просторна, стесняваща се в далечината каменна пътека. Тя беше оформена в национален стил, като под краката имаше черга.
- От двете страни на пътеката се простираха площи със свежа трева. Тук-там, сред спокойния тон на тревата имаше и оформени блокове от цветя.
- Вдясно от пътеката се издигаха павилиони с развяващото се българско знаме.
- Вляво бе поставена скулптура на играещи деца.

Възприет бе принципът на цялостно комплексно въздействие за създаване на по-пълна представа за страната ни, за нейния духовен и материален образ. По най-краткия и достижим път

се получаваше най-много информация за България, за нейната земя, хора и нейните цели. Затова вниманието беше съсредоточено върху най-ярките достижения на нашата материална и духовна култура. Престоят в нашата палата траеше около 30-40 минути. Изхождайки от истината, че децата са бъдещето на една нация беше отделено особено внимание на най-малките граждани на родината ни. Търсени бяха начини и средства гостите да намерят контакт с България, да получат очарованието и толпотата чрез децата ѝ. В крайна сметка изготвеният проект от архитектите Т. Кожухаров и Е. Цветков и сценариста Вълко Радев, както и скулптурата на проф. В. Старчев спомогнаха цялостно за въздействието на всички изразни средства: архитектура, експонати, кинопроекции, звуково оформление, композиционно и цветово решение, светлинни ефекти, удари на въздействие и паузи за почивка.

По цялата дължина на пешеходната пътека, се простираше водна площ. Тя започваше от самия павилион, където водата извира от земята, като началото на планински поток и бликащ минерален извор. Над повърхността на водата беше издигната светла метална пластика, представляваща летящо ято гълъби и водеща символично към главния вход на палатата.

На главния вход бе поставена релефна металическа карта на света, на която блестяха два ярки символа – България и Япония. Пристъпвайки входа се чуваше нежна мелодия на хор „Бодра смяна“ от София. В началото на експозицията бяха изложени уникални златни изделия от 3-ти, 4-ти, както и 9-ти век преди Христа. Интерес представляваше Тракийската гробница, Тракийското златно съкровище, Панагюрското златно съкровище, съкровището от Наги Сент Миклош, както и български икони от период от 10-то до 16-ти век.

На широк екран при влизането в павилиона се прожектираше запознаващ посетителя с тогавашното социалистическото строителство в страната. На втория етаж чрез диапозитиви и фотоси беше показано бързото развитие на индустрията, селското стопанство и туризма в социалистическа България за 26-те години, които бяха изминали дотогава. Специално място беше отделено за социалните придобивки на българския народ. На екраните се прожектираха 8 цветни филма, обхващащи нашето индустриално развитие: черна и цветна металургия, енергетика, нефтена промишленост, фармацевтична промишленост, машиностроене, химическа промишленост, лека промишленост, приборостроене и др.

Вниманието на посетителите беше насочено и към друга тема: „Страна на модерно земеделие“, като се показваха едновременно два цветни филма, които представяха безкрайни зелени ниви, овощни градини, ягодови плантации и всякакви и други гледки с такава тематика.

Последният раздел на палатата беше: „Страна на развит туризъм“. Отново чрез филми се показваха красотите на България: величието на Стара планина, панорама на Мизия, полетата на Тракия, Ропотамо и Камчия, Златни пясъци и Слънчев бряг, Созопол, Русалка, както и много други красоти. След като посетителите минаваха през тези атракционни те оставаха с усещането, че са се докоснали до една малка, но щедра страна, до един открит и гостоприемнен народ.

Български пощенски марки по случай Експо 70 – Осака, Япония

Участието на Народна Република България в световното изложение Експо 70 – Осака, Япония даде изключително положителни резултати за развитието и задълбочаването на взаимоотношенията с тази страна в следните насоки:

- икономически и търговски, чрез повишаване обема на стокообмена, построяването на промишлени заводи, оборудвани с японски машини и инвестиционни кредити, като Кондензаторния завод в гр. Кюстендил, "Свилоза" в Свищов и други. Докато до 1968 г. на Японския пазар се изнасяше българската закваска за кисело мляко, определено количество вино и бройлери от птиче месо, след участието в световно изложение износа се допълни с такъв от метали, метални изделия, електрокари, мотокари и др. машиностроителни изделия;
- силен тласък получиха културните връзки и инициативи с посещенията на Софийската опера в по-големите градове на Япония, концертите на хор "Бодра смяна", както и различни хорове и ансамбли бяха радушно приети от Японската публика;
- разшириха се взаимните гостувания на български спортисти с посещенията на отбори и индивидуални състезатели в официални състезания;
- добро начало бе поставено и в областта на туризма. По подобие и с помощта на японски специалисти в столицата бе построен красивият хотел, който от жителите на София се наричаше и се продължава да се нарича – "Японският хотел".

Българският народ най-много научи за далечната и красива Япония от информацията за Експото и страната от ежедневната информации на блестящия български журналист Димитри Иванов и фоторепортера Костадин Батков. Но още по-добре българската общественост беше запозната с живота и съвременното развитие на Япония, гледайки професионалната режисура на Вълго Радев и заснетия от Борис Янакиев и Димо Коларов филм – "В страната на изгряващото слънце", заснет по време на българското участие в световното изложение – Експо 70.